

Vergaderjaar 2024–2025

32 011

Tabaksbeleid

Nr. 122

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 14 juli 2025

De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (hierna: NVWA) houdt toezicht op de naleving van de regels in de Tabaks- en rookwarenwet. Met deze brief stuur ik uw Kamer de rapportages van de handhavingscijfers met betrekking tot het rookverbod en de verkoopverboden van rookwaren op afstand en in supermarkten en horeca. Daarnaast ontvangt u de monitoringscijfers met betrekking tot nieuwe verkooppunten van rookwaren, en informeer ik u over de resultaten van het project recidive Tabaks- en rookwarenwet van de NVWA.

Tevens informeer ik u met deze brief over de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan de motie van het lid Slagt-Tichelman¹. Daarnaast ga ik in op de motie van de leden Krul en het voormalig lid Daniëlle Jansen², de motie van het lid Crijns c.s.³, de motie van het lid Slagt-Tichelman⁴, de motie van het lid Daniëlle Jansen c.s.⁵, de motie van het lid Sazias c.s.⁶ en de motie van de leden Dobbe en Krul⁷, waarmee deze moties worden afgedaan.

Verder informeer ik u over hoe andere Europese landen het rookverbod in de auto met kinderen handhaven. Hiermee doe ik de toezegging af die mijn ambtsvoorganger heeft gedaan tijdens de begrotingsbehandeling van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) van 24 oktober 2024, om te inventariseren hoe de handhaving van het rookverbod in het bijzijn van kinderen in de auto gebeurt in andere Europese lidstaten. Daarnaast informeer ik u over de kosten van de

¹ Kamerstukken II, 2024/25, 36 541, nr. 12.

² Kamerstukken II, 2024/25, 36 594, nr. 4.

³ Kamerstukken II, 2024/25, 36 541, nr. 9.

⁴ Kamerstukken II, 2024/25, 36 541, nr. 11.

⁵ Kamerstukken II, 2024/25, 36 600 XVI, nr. 72.

⁶ Kamerstukken II, 2018/19, 32 793, nr. 416.

⁷ Kamerstukken II, 2024/25, 36 541, nr. 14.

telefonische hulplijn. Hiermee doe ik de toezegging af die mijn voorganger heeft gedaan tijdens het commissiedebat Leefstijlpreventie van 24 april jl., om de Kamer te informeren over de kosten van de telefonische hulplijn op pakjes sigaretten. Tenslotte doe ik u een overzicht toekomen van de financiën die ten grondslag liggen aan het actieplan tegen vpen. Hiermee doe ik de toezegging af die mijn voorganger heeft gedaan tijdens het commissiedebat Leefstijlpreventie van 24 april jl. (Kamerstuk 32 793, nr. 828), om de Kamer op korte termijn de financiële paragraaf van het actieplan vpen te sturen.

Naleving rookverbod 2024

De NVWA houdt toezicht op de naleving van het rookverbod dat geldt voor tabaksproducten zoals sigaretten en voor aanverwante producten zoals vapes.

Handhavingscijfers

In 2024 voerde de NVWA in totaal 1.892 gerichte rookcontroles uit. Het betreft inspecties op basis van onder andere meldingen, signalen en herinspecties. Bij deze 1.892 inspecties werden 609 overtredingen van het rookverbod geconstateerd. De meeste inspecties vonden plaats bij horecabedrijven, maar er werden ook inspecties uitgevoerd bij evenementen zoals festivals, op schoolterreinen en bij andere bedrijfscategorieën. De factsheet «Inspectieresultaten rookverbod 2024» van de NVWA met de uitgebreide inspectieresultaten vindt u bij deze brief.

Naleving verkoopverbod 2024

De NVWA houdt toezicht op de naleving van het verkoopverbod voor tabaks- en aanverwante producten. Sinds 1 juli 2023 mogen deze producten niet meer worden aangeboden en verkocht op afstand (online). Sinds 1 juli 2024 mogen ze ook niet meer worden verkocht in supermarkten en horeca. Dit verbod geldt voor alle verkooppunten die voornamelijk eet- en drinkwaren aan particulieren verkopen.

De NVWA controleert websites, online platformen en socialmediakanalen en bezoekt supermarkten en horeca onder andere op basis van ontvangen meldingen.

Handhavingscijfers

Bij deze brief vindt u de factsheet «Inspectieresultaten Verkoopverboden 2024» van de NVWA. In 2024 zijn er 232 (her)inspecties uitgevoerd bij websites. Bij 33 (14%) van deze inspecties werd een overtreding geconstateerd, waarna een maatregel (officiële waarschuwing bij een eerste overtreding en boete bij herhaalde overtreding) werd opgelegd. De NVWA constateert dat de online verkoop zich lijkt te verplaatsen van reguliere websites naar social media. In 2024 zijn er 1.868 overtredingen geconstateerd op socialmediakanalen en heeft de NVWA de posts laten verwijderen. Ondanks deze acties blijven overtredingen terugkeren, vaak door notoire overtredders. De NVWA heeft in 2024 een grote aanbieder van socialmediakanalen aangesproken op hun aanpak tegen de verkoop van rookwaren. Omdat dit bedrijf herhaaldelijk alleen content verwijderde en niet de accounts, heeft de NVWA een mogelijke overtreding van de Digital Services Act (DSA) gemeld bij de Autoriteit Consument & Markt (ACM), die dit in onderzoek heeft.

Van juli tot en met december 2024 zijn er 403 inspecties uitgevoerd in supermarkten en horecagelegenheden. Bij 21% van de eerste inspecties

werd een overtreding geconstateerd, waarbij is opgetreden met een officiële waarschuwing.

Bij de 40 uitgevoerde herinspecties bleek dat bij 73% van de bedrijven geen sprake meer was van de overtreding. Bij de andere 28% werd opgetreden met een boete. De NVWA constateert dat de naleving het laagst is bij avondwinkels (44%) en kleine supermarkten (23%). Daarentegen tonen grote supermarkten (4%) en de horeca (9%) een relatief hoge naleving.

Ik vind het zorgelijk en onwenselijk dat jongeren zo makkelijk toegang hebben tot vapes en rookwaren. Dealers maken veelvuldig gebruik van socialmediakanalen om hun, veelal jonge, klanten te bedienen. Zoals eerder met uw Kamer gedeeld krijgt de NVWA structureel € 3 miljoen extra om onder andere de handhaving op illegale vapes te intensiveren.

Nu het verkoopverbod voor al deze kanalen enige tijd bekend is zal de NVWA het interventiebeleid aanpassen. Daarbij zal vanaf 1 juli 2025 bij een eerste overtreding van het verkoopverbod direct met een boete worden opgetreden.

Monitor nieuwe verkooppunten van rookwaren oktober–november 2024

Vermindering van het aantal verkooppunten is een belangrijke maatregel in het rookvrij maken van de omgeving waar kinderen komen. Door rookwaren alleen verkrijgbaar te laten zijn in speciaalzaken waar slechts de volwassen roker komt, komen jongeren minder snel in aanraking met rookwaren. Daarnaast worden mensen die willen stoppen met roken of al gestopt zijn minder vaak in de verleiding gebracht om toch sigaretten te kopen. Een belangrijke stap in het verminderen van het aantal verkooppunten werd afgelopen jaar gezet, toen de verkoop van rookwaren in supermarkten per 1 juli werd verboden.

SEO Economisch Onderzoek schatte dat door deze maatregel het aantal verkooppunten zou dalen van 10.000 naar 4.400. Supermarkten (6.400 verkooppunten) zouden stoppen met de verkoop, en naar schatting 800 nieuwe winkels zouden hun deuren openen om de vrijgevallen omzet van de supermarkten op te vangen.

Monitoringscijfers

Bij deze brief vindt u de factsheet «Monitor nieuwe verkooppunten van rookwaren oktober-november 2024» van de NVWA. Uit dit onderzoek blijkt dat er in deze periode netto 656 nieuwe verkooppunten van rookwaren zijn geopend, waarvan ruim 40% kan worden aangemerkt als speciaalzaak. Hiermee is de beoogde ruime halvering van het aantal verkooppunten, door supermarkten niet meer toe te staan rookwaren te verkopen, gehaald.

Uit een steekproef onder de nieuwe verkooppunten blijkt dat de overgrote meerderheid (83%) van de onderzochte nieuwe verkooppunten op kijkafstand van een supermarkt was gevestigd. Ook blijkt dat bij een derde van de nieuwe verkooppunten die als speciaalzaak geregistreerd stond, de deur open stond, waardoor rookwaren of reclame daarvoor van buitenaf zichtbaar waren. Dit is een overtreding van het reclameverbod, en de NVWA geeft aan hierop te blijven handhaven.

Per 1 januari zal de registratieplicht voor verkooppunten van tabaksproducten en aanverwante producten van kracht worden. Met deze registra-

tieplicht kan het aantal verkooppunten directer en beter gemonitord worden en zal de handhaving vergemakkelijkt worden, omdat de NVWA een completer beeld heeft over de verkooppunten, onder andere over het assortiment en type verkooppunt.

Resultaten project recidive Tabaks- en rookwarenwet

De NVWA heeft bij de handhaving van de Tabaks- en rookwarenwet de recidive verkeerd toegepast bij een groot aantal primaire boetebesluiten. U bent hierover in oktober 2024 geïnformeerd⁸. Daarom heeft een herstelactie plaatsgevonden van te hoog opgelegde boetebedragen, met als hersteltermijn twee jaar. In totaal zijn er 3728 zaken beoordeeld met een totaalbedrag aan opgelegde boetes van € 11.713.475,00. In 135 zaken (3,6%) was de recidive niet correct toegepast. Hiervan waren 12 zaken reeds gecorrigeerd in de fase van bezwaar en/of hoger beroep. In totaal betaalt de NVWA € 154.105,37 (plus wettelijke rente met een bedrag van € 32.170,27) terug naar aanleiding van dit project. Hiermee is de omvang van herstel en het financieel effect binnen redelijke proporties gebleven.

Moties

Motie van het lid Slagt-Tichelman over transparantie over samenwerkingsovereenkomsten tussen de overheid en tabaksindustrie

Eerder dit jaar heeft de Kamer de motie Slagt-Tichelman⁹ aangenomen die de regering verzoekt transparant te zijn over overeenkomsten tussen de overheid en de tabaksindustrie, de Kamer hierover te informeren en anders alle banden met de tabaksindustrie te verbreken. Deze motie heeft mijn voorganger destijds overgenomen en beschouw ook ik als ondersteuning van het bestaande beleid.

Nederland is al sinds 2005 een ondertekenaar van het Kaderverdrag inzake tabaksontmoediging van de Wereldgezondheidsorganisatie. Een belangrijk onderdeel hiervan is artikel 5, derde lid, dat voorschrijft dat de Nederlandse overheid zeer terughoudend is met contacten met de tabaksindustrie, om te voorkomen dat de deze industrie invloed kan uitoefenen op het tabaksbeleid. De tabaksindustrie heeft baat bij de verkoop van tabak en dat staat, gezien de schadelijkheid van tabaksproducten, haaks op het belang van de volksgezondheid. Onder tabaksindustrie worden ook verstaan organisaties en personen indien en voor zover zij de tabaksindustrie vertegenwoordigen of als lobbyist voor de tabaksindustrie optreden.

Soms is het echter noodzakelijk om contact te hebben met de industrie, bijvoorbeeld voor uitvoeringstechnische kwesties omtrent vastgesteld beleid. Ook heeft bijvoorbeeld de Douane op periodieke basis contact met vertegenwoordigers van de industrie om informatie uit te wisselen die de Douane helpt om illegale handel in tabaksproducten tegen te gaan. De inhoud van dergelijk contact met de tabaksindustrie wordt altijd openbaar gemaakt op een centraal punt op de website van de Rijksoverheid¹⁰.

⁸ Kamerstukken II, 2024/25, 32 011, nr. 117.

⁹ Kamerstukken II, 2024/25, 36 541, nr. 12.

¹⁰ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2025/01/01/overzicht-contacten-met-tabaksindustrie-2025>

Motie van de leden Krul en Daniëlle Jansen over onderzoek doen naar een
verbod op de verkoop van nicotinehoudende producten aan mensen
geboren op of na 1 januari 2012

Naar aanleiding van de motie Krul-Jansen¹¹ heeft mijn voorganger onderzoek gedaan naar de haalbaarheid van een verbod op de verkoop van nicotinehoudende producten¹² aan mensen geboren op of na 1 januari 2012. Het voorstel, zoals dat door burgerinitiatief Nicotinee is bepleit, houdt het jaarlijks verhogen van de leeftijdsgrens voor de verkoop van nicotinehoudende producten met één jaar in, zodat de verkoop van deze producten nimmer zal worden toegestaan aan mensen geboren op of na 1 januari 2012. Dit wordt ook wel het generatiegebonden verkoopverbod genoemd. Het idee achter het initiatief ondersteun ik, echter zijn er juridische en praktische bezwaren waardoor het invoeren van een dergelijke maatregel niet mogelijk is.

In juridische zin kan het generatiegebonden verkoopverbod de facto worden gezien als een algeheel verbod op tabaksproducten en aanverwante producten met een overgangstermijn van een mensenleven. Hoewel de Europese Tabaksproductenrichtlijn (TPD)¹³ niets regelt over leeftijdsgrenzen en het lidstaten dus vrij staat om in dat kader maatregelen te nemen, lijkt een de facto algeheel verbod op gespannen voet met de TPD te staan. Een algeheel verbod (op een bepaalde categorie tabaks- of aanverwante producten) is op basis van artikel 24 van de TPD enkel toegestaan op gronden die verband houden met de specifieke situatie in een lidstaat. Aan deze uitzondering (in artikel 24, derde lid van de TPD) wordt niet toegekomen omdat er op dit moment geen sprake is van een specifieke situatie in Nederland ten opzichte van andere lidstaten.

Daarnaast is de proportionaliteit van het generatiegebonden verkoopverbod op dit moment nog lastig te onderbouwen. Om een rookvrije generatie te bereiken is het van belang dat het aantal rokende en vappende jongeren eerst flink wordt teruggebracht. Daartoe is en wordt eerst een breed pakket aan (minder vergaande) maatregelen ingevoerd, voordat een algeheel verbod aan de orde kan zijn¹⁴. Daarbij heb ik ook oog voor de gevolgen van de open grenzen met onze buurlanden en onze handelsrelaties. Een ongewenst bijeffect van de maatregel kan onder meer zijn dat grensoverschrijdende aankopen toenemen. Al met al is verdere Europese harmonisatie van groot belang. Mijn ambtsvoorganger stuurde daarom samen met elf andere lidstaten op 21 maart 2025 een brief aan de Europese Commissie¹⁵. Daarin wordt onder andere gesignaleerd dat nationale maatregelen om de beschikbaarheid te beperken ondermijnd kunnen worden door grensoverschrijdende handel. Er wordt verder opgeroepen op Europees niveau maatregelen te nemen om de aantrekkelijkheid van e-sigaretten en andere nieuwe nicotineproducten voor jongeren te verminderen en het sneller met wet- en regelgeving inspelen op nieuwe ontwikkelingen mogelijk te maken.

¹¹ Kamerstukken II, 2024/25, 36 594, nr. 4.

¹² In de motie wordt gesproken over nicotineproducten en uit de context wordt duidelijk dat dit ook tabaksproducten omvat. In deze brief wordt daarom gesproken over tabaksproducten en aanverwante producten waartoe eveneens e-sigaretten zonder nicotine behoren.

¹³ Richtlijn 2014/40/EU van het Europees Parlement en de Raad van 3 april 2014 betreffende de onderlinge aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen van de lidstaten inzake de productie, de presentatie en de verkoop van tabaks- en aanverwante producten en tot intrekking van Richtlijn 2001/37/EG.

¹⁴ Ik werk bijvoorbeeld aan een wetsvoorstel waardoor tabaksproducten en aanverwante producten alleen nog in een tabaksspeciaalzaak mogen worden verkocht.

¹⁵ Kamerstukken II, 2024/25, 32 011, nr. 120.

Inbeslagnamecijfers NVWA en onderzoek naar vapes en nicotinezakjes

De eerder dit jaar aangenomen motie van het lid Crijns c.s.¹⁶ verzoekt de regering om maximaal in te zetten op de bestrijding van illegale handel in tabaksproducten en de Kamer periodiek te informeren over de voortgang. In het Leefstijldebat van 24 april jl. heeft mijn voorganger de Kamer toegezegd periodiek te rapporteren over de inbeslagnamecijfers van vapes.

Het tegengaan van de illegale handel in vapes heeft hoge prioriteit bij de NVWA, wat ook terug te zien is in de cijfers: in de eerste twee kwartalen van 2025 heeft de NVWA ruim 200.000 e-sigaretten (vapes), 70.000 smaakaccessoires en 2.500 nicotinezakjes in beslag genomen. Dit zijn bemoedigende resultaten, maar er is ruimte voor verdere verbetering. Goed inzicht in de illegale markt is daarvoor essentieel. Vooralsnog ontbreken echter exacte cijfers over de omvang van de illegale markt voor e-sigaretten. Daarom heeft mijn voorganger Bureau Beke verzocht onderzoek te doen naar de aard, omvang en werkwijze van deze markt. Met deze inzichten kunnen we gericht beleid ontwikkelen om de handel in illegale e-sigaretten tegen te gaan. Daarnaast stelt het de NVWA in staat het toezicht op de naleving van de regelgeving verder te verbeteren.

In het vierde kwartaal van 2025 wordt dit onderzoek, samen met een geactualiseerde rapportage over de inbeslagnamecijfers van de NVWA, aan uw Kamer toegestuurd. In de tussentijd blijft de NVWA investeren in innovatievere handhavingsmethoden, onder meer met de structurele € 3 miljoen per jaar die beschikbaar is gesteld via het Actieplan tegen Vapen.

Inbeslagnamecijfers en bestrijding van illegale handel – Douane

Om de illegale handel in tabaksproducten tegen te gaan, heeft Nederland in 2016 Europese regelgeving ingevoerd. Tabaksproducten moeten sindsdien door de hele keten traceerbaar zijn. Sinds 20 mei 2024 geldt deze verplichting voor alle binnen de EU geproduceerde tabaksproducten, evenals voor producten van buiten de EU die bestemd zijn voor de Europese markt. Tevens is in alle EU-lidstaten een verplicht veiligheidskenmerk ingevoerd om de authenticiteit van tabaksproducten beter te kunnen controleren en de strijd tegen illegale handel te intensiveren. In Nederland is de Douane verantwoordelijk voor het toezicht op dit beleidsterrein.

Er is vastgesteld dat accijnsfraude met tabaksproducten in Nederland op meerdere vlakken aanzienlijk is. Om deze fraude effectiever aan te pakken, werkt de Douane nauw samen met de FIOD binnen het zogenoemde «Combiteam SMOKE». Dit speciaal ingerichte team richt zich op de bestrijding van fraude met tabaksproducten, waaronder illegale productie en opslag. Door de personele uitbreiding eind 2023 heeft het team in 2024 meer signalen en meldingen kunnen verwerken. Via onder meer Meld Misdaad Anoniem en het Douane Meldpunt Accijns ontvangt de Douane steeds meer meldingen over mogelijke tabaksfraude. Hierdoor kunnen Combiteam SMOKE en de overige fysieke controleteams van de Douane steeds gericht optreden.

De Douane werkt daarnaast nationaal samen met onder andere de Politie en de NVWA. Verdere intensivering van deze samenwerking staat hoog op

¹⁶ Kamerstukken II, 2024/25, 36 541, nr. 9.

de agenda. Op Europees niveau is er samenwerking met onder andere Europol en OLAF (het Europees Bureau voor Fraudebestrijding). Binnen het EMPACT-platform (European Multidisciplinary Platform Against Criminal Threats) wordt gezamenlijk opgetreden tegen illegale tabaks-handel en accijnsfraude.

In Nederland voert de Douane fysieke vrachtcontroles uit aan de buitengrenzen (lucht- en zeehavens), evenals passagierscontroles op vluchten uit derde landen. In beperkte mate worden ook controles uitgevoerd op intra-EU-vluchten. Dit alles gebeurt risicogericht, met specifieke focus op tabaksfraude. Ook in het binnenland wordt toezicht gehouden, bijvoorbeeld bij accijnsverkooppunten en binnen de logistieke keten (zoals opslaglocaties en vervoerders).

De Douane draagt bovendien bij aan het verstoren van criminele werkprocessen, onder andere via het opwerpen van barrières tegen illegale activiteiten. Eén van die barrières is de vergunningplicht voor tabaksmachines. Omdat Europese regelgeving op dit punt op zich laat wachten, heeft Nederland als eerste EU-lidstaat zelfstandig een vergunningplicht ingevoerd. Hierdoor kunnen illegale fabrieken ook in de opbouw- en afbouwfase worden aangepakt. Deze aanpak werpt inmiddels zijn vruchten af: in 2024 zijn in Nederland twee illegale sigarettenfabrieken ontmanteld, is één fabriek in aanbouw aangetroffen en zijn, in samenwerking met België, twee trailers met tabaksmachines in beslag genomen. Daarnaast is één illegale productielocatie voor waterpijptabak ontmanteld. Ter vergelijking: in 2023 zijn tien illegale fabrieken/productielocaties opgerold.

In onderstaande tabel een overzicht van de inbeslaggenomen tabaksproducten 2024:

Soort tabaksproduct	Hoeveelheid in stuks/kg	Fiscaal nadeel ¹
Sigaretten	217.039.722 stuks	€ 84.736.648
(rook)tabak	53.114 kg	€ 18.429.495
Waterpijptabak	6.350 kg	€ 2.203.323
Totaal		€ 105.369.466

¹ beschrijft de accijns die hadden kunnen worden opgehaald als deze sigaretten legaal waren geweest en legaal op de markt waren gebracht. Bij berekening fiscaal nadeel uitgegaan van accijnstarieven 01-04-2024

Bron inbeslaggenomen tabaksproducten: Applicatie Douane Onregelmatigheden (DON) en Com-biteam SMOKE

Motie van het lid Slagt-Tichelman over met Pharos in gesprek gaan over hoe de training voor naleving van het rookbeleid beter ingezet kan worden op scholen

Op verzoek van het lid Slagt-Tichelman¹⁷ is mijn voorganger in gesprek gegaan met Pharos over de training voor naleving van het rookvrijbeleid op scholen. Het blijkt dat Pharos inderdaad een goed beoordeelde training had ontwikkeld, maar die werd in de praktijk al een aantal jaar niet meer gegeven. Een zorgorganisatie die gespecialiseerd is in hulp bij stoppen met roken is bereid gevonden de training

over te nemen en zal hem in dit najaar weer aanbieden. Daarnaast zal een aantal preventiewerkers een training op maat aanbieden om aan de vraag

¹⁷ Kamerstukken II, 2024/25, 36 541, nr. 11.

van gemeenten te voldoen. Tot slot heeft onder andere Pharos samen met andere gezondheidsorganisaties een «Stappenplan nicotinevrije school» gemaakt waarin ook concrete handvatten zijn opgenomen voor scholen om met een succesvol rookvrijbeleid aan de slag te gaan.

Motie van het lid Daniëlle Jansen c.s. over een overzicht van de maatregelen die de Staatssecretaris bereid is te nemen om de ambitie van een rookvrije generatie in 2040 te halen

Recent is samenhangende preventiestrategie gelanceerd, deze vormt de basis van het preventiebeleid van dit Kabinet en bevat concrete acties en maatregelen om te komen tot een gezonde generatie in 2040, waaronder een rookvrije generatie. Met de preventiestrategie zet ik in op de gezonde keuze de makkelijke keuze maken, met een focus op de jeugd. In zeven omgevingen waar kinderen en jongeren vaak komen en worden beïnvloed zijn concrete en meetbare acties en doelen geformuleerd om tot een gezonde generatie te komen.

Eerder is het Actieplan tegen Vapen gelanceerd om toe te werken naar een rook- en nicotinevrije generatie in 2040. Hierin zijn veel maatregelen aangekondigd die de populariteit van vapen onder jongeren moet tegengaan. Het actieplan bevat tevens maatregelen die ook alle andere producten met nicotine raken. Denk hierbij aan het uitbreiden van handhavingsbevoegdheden voor de NVWA, het verhogen van boetes voor overtredingen van de Tabaks- en rookwarenwet, maatregelen om het aantal verkooppunten van tabak en vapes terug te dringen, het verder rook- en vapevrij maken van kindomgevingen en de regulering van alle accessoires voor producten met nicotine. Ook verken ik de mogelijkheden om de leeftijdsgrens voor de verkoop van alle nicotineproducten te verhogen naar 21 jaar, evenals de invoering van een preventiefonds op basis van het principe «de vervuiler betaalt». Voor een totaaloverzicht van de maatregelen verwijs ik uw Kamer naar het Actieplan tegen Vapen en de samenhangende preventiestrategie.

Motie van het lid Sazias c.s. over een klinische behandeling voor rokers die niet kunnen stoppen

Bij dezen bied ik u het onderzoeksrapport aan naar specialistische verslavingszorg bij stoppen met roken zoals dat is opgeleverd door Verslavingszorg Noord Nederland (VNN). In uitvoering van de motie Sazias c.s.¹⁸ is onderzoek gedaan naar de mogelijkheden voor hulp bij stoppen met roken voor wie onvoldoende is geholpen bij het reguliere aanbod. VNN heeft de doelgroep, effectiviteit en kosten in kaart gebracht van de gespecialiseerde verslavingszorg voor zwaarverslaafde rokers met een medische indicatie. Samen met zorgverzekeraar Menzis is in 2021 onder een experimentele zorgprestatie het onderzoekstraject gestart. Het rapport laat zien dat de meeste mensen die zijn doorverwezen dagelijks gemiddeld 21 sigaretten roken over een periode van gemiddeld meer dan 40 jaar waarbij de meeste mensen doorverwezen zijn met COPD, astma, hart- en vaatziekten en kanker. Er is meer kennis opgedaan op welke gronden het passend is om iemand in de specialistische verslavingszorg te behandelen voor een nicotineverslaving. Uit de opvolging blijkt dat na 6 maanden ongeveer 44% van de deelnemers nog is gestopt, wat gezien hun rookstatus niet weinig is.

VNN zal alle inzichten en praktijkervaring delen met het zorgveld. Het is op dit moment al mogelijk om hulp bij stoppen met roken in de verslavingszorg te verlenen, ik ga daarnaast in gesprek met de relevante partijen

¹⁸ Kamerstukken II, 2018/19, 32 793, nr. 416.

rondom stoppen met roken om te zien wat er nodig is om voor deze zeer specifieke groep het aanbod passend te maken.

Motie van de leden Dobbe en Krul over zich ervoor inzetten om de onlineverkoop van vapes te stoppen

De motie Dobbe en Krul¹⁹ verzoekt de regering om zich ervoor in te zetten om de onlineverkoop van vapes te stoppen en daarbij in ieder geval te kijken naar de handhaving van het verbod en het beperken van de betalings- en bezorgingsmogelijkheden. In het Actieplan tegen Vapen is aangekondigd extra te investeren in de handhaving op vapes, waaronder het online verkoopverbod. Dat doe ik met extra middelen voor de NVWA, maar ook met het uitbreiden van handhavingsbevoegdheden. Specifiek voor het online verkoopverbod wordt het simpelweg aanbieden op internet verboden. Nu moet de NVWA nog een verkoop vaststellen voordat er opgetreden kan worden. Met het actieplan tegen vapes doe ik deze motie dan ook af.

Toezeggingen

Handhaving Europese landen rookverbod in de auto met kinderen

Tijdens de begrotingsbehandeling van het Ministerie van VWS van 24 oktober 2024 is toegezegd te inventariseren hoe de handhaving op het rookverbod in auto's waar een kind in zit in andere landen plaatsvindt. Een aantal landen in Europa heeft een wettelijk rookverbod in de auto met kinderen ingevoerd. Er valt een onderscheid te maken tussen de leeftijd van de aanwezige minderjarigen. In Luxemburg geldt het verbod op het roken in het bijzijn van kinderen tot 12 jaar en in België is dit 18 jaar. Daarnaast verschilt de toezicht autoriteit ook per land. Het verbod kan worden gehandhaafd door de politie, de verkeersinspectie, gemeente-inspecteurs of de inspectie die het algehele rookverbod handhaaft. Alle landen die hun ervaring hebben gedeeld, geven aan dat het rookverbod in de auto met kinderen moeilijk handhaafbaar is, en dat de wetgeving vooral bedoeld is om te denormaliseren zodat er minder mensen roken in het bijzijn van hun kind. In de meeste landen wordt er niet of nauwelijks gehandhaafd. In enkele landen gebeurt handhaving enkel op basis van meldingen die de handhavingsautoriteit ontvangt. Sommige landen verkennen momenteel wel mogelijkheden om de handhaving beter te borgen.

In België wordt de wet wel actief gecontroleerd. De inspectiedienst handhaaft met name tijdens de start van het schooljaar nabij scholen op parkeerplaatsen. Hierbij werkt de inspectie veelal samen met de politie. De grootste uitdagingen voor de inspectiedienst in België zijn rijdende wagens, omdat ze zonder politie niet de bevoegdheid hebben om deze te stoppen. Daarnaast weet de inspectie op basis van de nummerplaat niet wie er gerookt heeft, dus moeten ze telkens een wagen stophouden. Geblindeerde ramen vormen tot slot een beperking.

In Frankrijk is het naast verboden om te roken in het bijzijn van kinderen ook verboden om te roken tijdens het besturen van de auto. Dit verbod is ingevoerd in verband met de verkeersveiligheid. In Frankrijk controleren de verkeersinspecteurs overtredingen op deze verboden. Handhaving is echter een uitdaging en boetes kunnen enkel opgelegd worden als iemand wordt gestopt tijdens een van de weinige controles of staande wordt gehouden voor een andere overtreding en aan het roken is.

¹⁹ Kamerstukken II, 2024/25, 36 541, nr. 14.

Het kabinet is niet voornemens om een wettelijk verbod op roken in de auto met kinderen in te voeren. Het nemen van een dergelijke maatregel is in strijd met de Tabaks- en rookwarenwet, omdat het inbreuk maakt op de persoonlijke levenssfeer. Ook stelt het de toezichthouder voor grote uitdagingen. Zo heeft de NVWA, die toezicht houdt op de naleving van het rookverbod, bijvoorbeeld niet de juiste bevoegdheden om op wegen te handhaven. Tot slot brengt deze maatregel met zich mee dat de roker zelf wordt beboet voor roken op een plek waar dit niet mag. Dit is een afwijking van het gevoerde beleid, aangezien het gebruik van tabak niet gecriminaliseerd is.

Kosten telefonische hulplijn op pakjes sigaretten

In het debat Leefstijlpreventie van 24 april jongstleden is de toezegging gedaan om terug te komen op de kosten voor de Stoplijn, het gratis telefoonnummer dat mensen die willen stoppen met roken of vaperen kunnen bellen. De personele kosten in 2024 waren € 286.000,- voor de gekwalificeerde medewerkers die beschikbaar zijn om per telefoon, chat of e-mail alle hulpvragen op maat te beantwoorden. Daarnaast zijn er productiekosten van € 30.000,- om het gratis telefoonnummer mogelijk te maken en het klantcontactstelsel te onderhouden.

Toezegging financieel overzicht Actieplan tegen vaperen

Bij het Commissiedebat over leefstijlpreventie is toegezegd u een overzicht te geven van de financiën die ten grondslag liggen aan het actieplan tegen vaperen. Hieronder vindt u een beknopt overzicht hiervan in 2025 en 2026.

Onderwerp	2025	2026
Versterking handhaving NVWA	€ 2.000.000	€ 3.000.000
Aanvullende activiteiten Trimbos t.b.v. bevorderen stoppen met vaperen	€ 300.000	
Communicatiecampagne «Nee tegen vaperen»	€ 1.743.524	
Onderzoek illegale handel	€ 100.000	

De Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
J.Z.C.M. Tielen